

ram, cum eadem nocte id ipsum accēde Ægyptiis illatas Judæos servaverit. Cautum ib. *Nec crudum quid, aut coctum aqua comedenter, idque contra ethnicorum infaniam, quorum alii crudas carnes cruento ore vorabant, alii hōdum in aqua & late elixabant.* Nihil ex eo remanere debebat usque mane, contra sacerdotum idololatrarum avaritiam, qui hostias vendunt, ilisque abutuntur ad turpia, ex Baruch. 6. Tandem præscribitur azymus panis cum lactucis agrestibus, sive amaris: ad differentiam gentilium, qui solum fermentatum in sacris adhibebant, ex Maim. I. 1. & succis dulcibus ex uva, aut melte utebantur. Hinc Lev. 2. *Nec quidquam fermentati, aut mellis adolebitur.* Ex Ovidio enim Fast. 3. *Mella a Baccho reperita, eique grata sunt.* II. In Iudæorum Paschate præfiguratus est Christus, quem sub agni nomine, ac typo Isaías prædictus c. 16. dicens: *Emitte agnum Domine dominatorem terræ, & Baptista Jesum indicans ait Jo. 1. Ecce agnus Dei. Et II. 5. Tamquam agnus coram tondente se obmuescer, quæ de Christo exponit Philippus Act. 8. De eo etiam accipitur, Jo. 9. illud Exod. *Nec os illius confringentis.* Tandem cabbala liber ait: 15. *Nisi redimendus est Israël.**

Prob. III. De aliis ritibus, ac sacrificiis Judaicis. In iis enim animalia immolabantur, quæ colebantur a gentibus, idque in eorum contemptum. Sic vitulæ rufæ sacrificium Num. 19. in contumeliam siebat Apidis, & Iidis Ægyptiorum ex D. Th. I. 2. q. 102. Hinc populus apostata conflato vitulo in deserto, Exod. 32. Apim adoravit. Perperam ergo vitulum illum Jehovah consecratum somniarunt heretici. Vid. I. 1. c. 5. II. Hoc sacrificium typum Christi fuisse scribit Ap. Hebr. 9. Vitula enim educta exi castra Christum passum extra portam præfigurabat. Et sanguis ejus aspersus Christi sanguinem Patri pro nobis oblatum. Nam adificato templo sanguis Vitulæ rufæ aspergebatur in monte Oliveri, in eo scilicet monte, ubi Christus passionem sanguineo sudore inchoavit. Idem dicendum de hirco emissario, quo ex Origene, Idolatriæ allegatio, & diaboli ejus præfigurabatur. Duo enim hirci statuendi erant ante Dominum, & missa sorte unus offerendus erat pro peccato, alter emitteendus in solitudinem. Unde objiciebat Julianus, in lege Moysi oblata esse dæmonibus sacrificia. Nam caper emissarius dicitur hebraice fors Azazeli, quem diabolum esse fatetur Origenes I. 6. contra Celsum, Spercerus etiam ait, diabolum dici Azazelem, quia est fortis, & abiens. Et Magi illum statuunt in dæmonum classe. Sed hæc opinio nefanda dicitur a Procopio & Cyrillo, & ipsa Leviticæ lectio ne rejicitur. Habet enim vulgata pro Azazele Caprum emissarium Græca ablegatum *v*y Az enim Capri nomen est proprium

prium *hīn*, Azel vero idem est ac *emissus*. Quid nostra autem si magi diabolo Hirci nomen imponunt? Nec Origeni repugnat si in Azazele ita diabolum intelligat, ut in *capro emissario* significetur expulsio Idolatriæ. In duobus autem hircis, quorum alter dimittebatur, Barabbam & Christum designatum aliqui volunt, alii prædestinorum, ac reproborum sortem, alii Ecclesiæ, & Synagogam. Ex quibus constat, legalia utilia fuisse, quia Idolatriam arcebant, nec perpetuo duratura, quia umbra erant futrorum.

C A P U T X.

De abrogatione legalium, & quando ea cuperint esse mortifera.

NOT. I. Cum Christus sit finis legalium, quæ signa erant futrorum, quæritur: an lex Moysis Christo mortiente fuerit abrogata? Quod dupliciter accipitur, nempe, an legalia ex tunc mortua fuerint, sive defierint necessaria esse ad salutem, an exinde fuerint mortifera, seu noxia ad salutem. Ac primum affirmant communiter theologi, licer Scotus circumflexionem in institutione Baptismi censeat paulo post fuisse abrogatam; secundum vero difficulter est, & Hieronymini, ac Augustini diu exercuit ingenia. Purabat enim Hieronymus, legalia esse mortifera, sed cum noslet, Paulum quædam legalia servasse, in secundum ep. ad Gal, ait, utilem aliquando esse simulationem, eaque usum Apostolum, ut quæ nocebant eis, qui ex gentibus crediderant, correptionis hypocrisi emendarentur. Sic Petrum se gessisse cogendo gentes judaizare, nec eum ex animo, sed opportuna simulatione reprehensem, quæ sunt eadem forme verba Hieronymi. His lectis S. P. scriptis ann. 295 ad Hieronymum epistola an. 28. in qua ait, dolore se a Hieronymo, tali viro, patrocinium suscepimus esse mendacii. Quod tanta humilitate præstitit S. P. ut sub finem epistolæ scriperit, se non bonus judicem futurum, sed aut timidiorem recto, aut cupidiotem; adeoque male se veritatem addire a melioribus. Cumque hæc epistola reddita non esset, aliam scriptis S. P. circa an. 397. ubi Hieronymianam simulationem rursus exploitat, eumque ad palinodiam canendam horatibus est.

Hieronymus hac epistola accepta breviter respondit, optare se, ut Aug. aperte scriberet. Addit, unumquemque in suo sensu abundare, & puerilem esse jactantiam accusando illustres viros nomini suo famam querere. Subdit: *Memento Daretis, & Entelli, & vulgaris proverbii, quod Bos lassus fortius figas*

pedem. Addidit Hieronymus epistolam 14. in qua poscit, ut Augustinus epistolam mitteret sua manu subscriptam, aut desineret senem in cellula latitatem laceſſere. Se vero quondam militem jam veteranum, debere aliorum laudare victorias, non effato corpore dimicare. Huic epistolæ alia humiliata respondit S. P. in qua ait, se agnoscere peccatum suum, quod prior literis læſerit virum sanctissimum, rogatque, ut ſibi dimittat, nec vicissim lædendo malum pro malo reddat: addit, fe non timere salubria verba, ut Entellus, qui cædebatur non sanabatur, aliaque plura, quibus Hieronymi tentias placide excipiens, eatum frangit aculeos. His officiis captus Hieronymus circa ann. 404. respondit epiftola 75., in qua fatur, fe Origenis commentaria ſecutum, & ſcripta ſua lectoris arbitrio relinquere. Ipſe tamen priori tentiæ adhuc hæret: iſdem argumentis epift. ad Gal. diligentius pertratatis docet, ſimulationem Apostolorum non officiolum mendacium fuſſe, ſed honestam dispensationem. At S. P. his argumentis responderet epift. 19. in qua Petrum a Paulo jure reprehendit ſe demonſtrat: Paulum vero, non ſimulate legis ceremonias fervasse, quaſi putaret iis ſalutem conſerti, ut Ebionitæ, ſed ne crederetur antiqua sacramenta abſicere, velut profana.

Not. II. Ex Aug. tria diſtingui tempora I. ante Christi mortem, in quo legalia erant ſalubria. II. Statim post Christi mortem, ante Evangelii promulgationem, in quo non erant amplius ſalubria, nec ad ea cogi quis poterat, licebat tamen ea retinere, ut cum honore ſepelirentur. Adeoque reprobabilem fuſſe Petrum, qui gentes cogebat judaizare, laudabilem Paulum, qui cum Judæis legalia ſine ſimulatione fervavit. III. Cum lege ſepulta, promulgatoque Evangelio mortiferus fuit uſus legalium. His noſtatis ſit

PROPOSITIO I. Lex vetus ſolum in morte Christi, quoad ceremonialia præcepta deſtit obiigare.

Prob. I. Ex Ap. Hebr. 7. ubi habetur: Translato ſacerdotio (Levitico in aliud ſecundum ordinem Melchizedech) neceſſe eſt, ut etiam legis translatio fit, atqui ſacerdotium Leviticum consummatum non eſt, niſi quando Christus ſe ipsum obtulit in ara Crucis, ex Apoſt. ibidem c. 5. 7. 8. 9. ergo tunc fuit lex abrogata. II. Apoſt. c. 9. ait: Nondum propalatam eſſe ſanctorum viam, adhuc priore tabernaculo habente ſtatū, ſed Christus propalavit ſanctorum viam per proprium ſanguinem; ergo &c. III. Christus factus eſt novi testamenti mediator morte intercedente ibid. ergo vetus uisque ad hanc mortem perdu-rayit. Ubi enim testamentum eſt, mors neceſſe eſt incedat teſtatoris.

Prob.

Prob. II. Matth. 27. habetur: Vetus tempi ſciſſum eſt in duas partes. Et Joan. 19. Consummatum eſt; ergo in Christi morte legis velamen diſciſſum eſt, apertus eſt aditus ad ſecreta mysteria, jugum ſervitutis exceſſum, & omnia de Christo praedicta completa ſunt.

Dices. Baptiſmus triennio ante Christi mortem iſtitutus circumciſionem eliminavit; ergo &c. Prob. ant. Nam Luc. 16. habetur: Lex & prophetæ uſque ad Joannem; ergo &c. Resp. neg. ant. Nam dato etiam, baptiſmum ante Christi mortem fuſſe iſtitutum, qua de re non una eſt Patrum, & Doctorum ſententia, non potuit tamen ante apostolicam promulgationem obligare. Non enim ante mortem testatoris novæ hereditatis jura ſubſiſtunt. Ad prob. diſt. ant. Uſque ad Joannem incluſive, conc. excluſive, neg. Lucæ ergo ſenſus eſt, aut Joannem ultimum fuſſe eorum, a quibus Christus in lege fuit p̄auniciatus, aut etiam Joannis tempore legem ſtetit. Vide auſtorum, qui tertiam addit expositionem.

PROPOSITIO II. Legalia non ſtatiū a Christi morte fuere mortifera.

Prob. I. Scripturis. Act. 16. Paulus circumcidit Timotheum, ſe totundit in Cencris, & ſe purificavit more Judæorum ex c. 16. & 18. Petrus decennio a Christi morte ait: Numquam manducavi commune, & immundum. Act. 10. ergo adhuc legem ſervabat. Act. 15. Sanctum eſt, ut fideles in posterum abſtinerent ab immolatis, & ſanguine, & ſuffocato, & nil ultra vetuſi oneriſi fideliſibus imponeretur; ergo ad ea uisque tempora Apostoli legalia permiferant. Ita facile difficultates enodantur, quæ in Act. Ap. occurruunt. Paulus enim circumcidit Timotheum mulieris Judæi filium, & inter Judæos verſaturum, ut oſtenderet, ſe circumciſionem non alſpernari. Vetus circumciſio Titum, ne evangelicæ veritati faceret præjudicium: ſicque oſtendit legis titus nec noxios eſſe, nec neceſſarios. Prob. II. ex Concilio Florentino, quod cum declarasset, legalia in Christi morte ceſſate, ait: Uſque ad promulgatum Evangelium illa potuſſe fervari, dum tamez minime ad ſalutem neceſſaria credentur; ergo &c. Prob. III. ex ratione Augustini. Nam lex Malaica, ſicut defuncta corpora, neceſſariorum officiis deducenda erat quoddammodo ad ſepulturam, nec ſimulate, ſed religioſe, non autem continuo proſpicenda.

Ob. I. Ap. ad Gal. ait: Sed neque Titus compulſus eſt circumcidī; ergo hoc veritum erat. Resp. neg. conf. Non enim permifit Apoſtolus circumcidī Timotheum, in eo faciens, quod veritum putabat; ergo Titum non circumcidit, propter ſuperinductos falſos fratres, qui legalium jugo curabant fideles in ſervitutem redigere. Sed circumcidit Timotheum, ne video

retur detestari circumcisionem, sicuti idolatriam; cum illam Deus praecepit, hunc Satanas persuaserit. Ita S. P. ep. 82. Vide de notis hujus Cap.

Ob. II. Ap. ibidem c. 5, ait: Si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit; ergo &c. Resp. dist. ant. Si circumcidamini, ut salvi sitis, conc. in Dei honorem, & ne alii sitis occasio scandali, nego. Ap. ergo illos arguit, qui se justificari in lege credebant, ait S. P. ibidem, non qui legitima illa in honorem, a quo mandata sunt, observabant, alias decepit Paulus Timotheum. & fecit ei nihil prodeesse Christum.

Ob. III. Legalia erant signa futurorum, quæ in Christi morte completa sunt; ergo post illam facta sunt signa mendacia, adeoque noxia ad salutem. Resp. dist. conf. Facta sunt signa mendacia & noxia ei, qui illis ueretur tamquam signis ad salutem necessariis, conc. tamquam signis legis mortuæ, & cum honore sepelienda, neg. Hoc sensu ait ib. S. P. legalia paululum permittenda eis maxime, qui ex illo populo, cui data sunt, venerant; postea vero, tamquam cum honore sepulta, a Christianis omnibus irreparabiliter deserenda.

Ob. IV. Hæc sententia instaurat hæresim Cerinthi, & Ebionis; ergo rejicienda est. Resp. neg. ant. Illi enim legalia ad salutem necessaria asserebant, & cum Evangelio retinenda.

Ob. V. Legalium observatio, aut bona erat, vel mala, sed ex dictis non erat bona, nec salubris; ergo mala. Resp. I. Legalium observantiam ex variis circumstantiis, & bonam fuisse, & malam. Bonam iis, qui non eam execrabantur, ut superstitionem & noxiem, licet crederent non esse fidelibus imponendam; malam vero illis, qui jugum legis fidelibus imponebant quasi adhuc foret necessaria ad salutem. Resp. II. dist. min. Non erat salubris, id est non necessaria ad salutem, conc. id est non religiosa, nec pia, neg. Sicut enim defunctionum corpora pie deferuntur ad tumulum; ita pie lex vetus cum honore erat sepelienda. Qui ergo eam etiamnum servaret, non esset pius deductor cadaveris, sed impius sepulcri violator.

PROPOSITIO III. Apostoli non simulare legalia servatunt, & Paulus Cephæ ex animo restitit.

Prob. I. Nam si ea servare licuit, cur Apostolis simularunt? Id enim eos fecisse ait Hieron. credens legalia esse illicita: si non licuit; ergo a Ss. viris nec simulate usurpari debuere, cum id culpa non vaceret. Alias nunc etiam licet ad lucrandos Iudeos cum iis judaizare, quod impium est. Nam si propter ea (ait S. P. ep. 40. ad Hier.) illa sacramenta celebravit, Paulus, quia simulavit se Iudeum, ut illos lucifaceret, cur non etiam

etiam sacrificavit cum gentibus, ut eos quoque lucifaceret? ergo &c. Prob. II. Act. 21. habetur, Jacobum Paulo narrasse, plura Judæorum millia de ipso Paulo audiisse eum docere: Non debere eos circumcidere filios suos, nec secundum consuetudinem ingredi. Nunc ergo, ait Jacobus, sanctifica te cum illis, & impende in illis, ut radant capita, & scient omnes, quia ambulas & ipse custodiens legem; sed ex his evincitur sincere ab Apostolis legalia servata; ergo &c. Prob. min. Ex Aug. ep. 82. ad Hieron. ubi ait: Nam si revera ea (legalia) reprobaret, Paulus, & ideo celebranda suscipiet, ut actione simulata, suam posset occultare sententiam, non ei diceret Apostolus: & scient omnes, sed putabunt omnes, quoniam quæ de te audierunt falsa sunt; presertim quia Apostoli decreverant, ne quisquam tunc Iudeos judaizare prohiberet, quamvis etiam ipsos doctrina Christiana non cogeret; ergo &c.

Prob. III. Ap. ad Gal. 1. ait: Quæ scribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior. Sed si Apostolus ficte restitisset Petro, mendax esset; ergo &c. Resp. Baronius ad an. 51. non repugnat; Paulum vera scribere, & quæ narrat simulate fuisse perfecta. Sed contra: Apostolus non solum scribit, se Cephæ restitisse, sed etiam, quod reprehensibilis erat, quod non recte ambularet ad veritatem Evangelii, & quod cogebat judaizare. Petrus enim aut bene se gessit, aut male; si primum; ergo non iure reprehensus est; si secundum; ergo Paulus mentitus est scribens, illum non recte ambulasse. Hinc S. P. ep. 40. ait: Si recte illi ingrediebantur, iste mentitus est, si autem ibi mentitus est, ubi verum dixit? Nec dicas, id Paulum scripsisse, ut animos tumultuantium deliniret; & Galatas removeret a servitute legalium; idipsum enim dici posset de nuptiis, quas quidam veletabant: Apostolum nempe eas commendasse propter eos, qui dilectione conjugum tumultuari poterant fuisse mentitum. Ita S. P. ep. 28. n. 4.

Prob. IV. ratione. Nam simulatio, & mendacium etiam officiosum est intrinsece malum, & cum veritate pugnat suæ natura; ergo illicitum est. Hæc recte ergo D. Hieronymus simulationem Pauli honestam dispensationem, non officiosum mendacium appellat. Nam, si recte Petrus ad veritatem Evangelii ingressus est, mentitur Paulus scribens, non recte ambulasse, non enim additò dispensationis nomine fieri potest; ut mendacium non sit mendacium, ait S. P. ep. 82; II. Simulatio, & mendacium officiosum, ut ut alibi, certe in causa religionis, qualis erat illa, de qua questio est, omnium contentu prohibetur. I. quia tunc esset falsæ religionis approbatio, & negatio fidei. II. quia scandalum præbueret fidelibus, & occasionem iudaizandi, unde Eleazarus renuit fingere se suillam come^{re} dñe

dilecti ne multi, inquit, propter meam simulationem decipiantur. Adde septem fratres Machab. & Ss. martyrum exempla, qui huic simulationi mortem praetulerunt.

Ob. I. Ad Gal. c. 1. ait Apostolus, se Petro in faciem resuisse, sed τὸν in faciem, idem est, ac apparenter & simulare; ergo &c. Resp. neg. min. Nam I. ex Graeca, Athiopica, ac Syriaca lectione τὸν in faciem redditur, palam, coram omnibus, in faciem ipsius. II. Apostolus c. 5. ait: Dixi Cephae coram omnibus. III. Caussam reddit: Quia, inquit, reprehensibilis erat; ergo &c.

Dices: 2. Cor. 5. τὸν in facie idem valet ac non in corde ergo idem valet ad Galat. 2. Resp. nego cons. aliud est enim ἐποστόν in facie, aliud κατὰ προσώπον in faciem, hoc enim idem esse ac palam, & coram ostendit Erasmus ex PP. Graecis & Latinis. Deinde omnem ambiguitatem tollit illud, coram omnibus v. 14.

Ob. II. habetur in graeco: Quoniam reprehensus erat; recte ergo Graeci hunc locum reddunt, quod male de Petro judicatur, licet reprehensibilis non esset. Resp. I. Auctor Comment. Unde reprehensus? utique ab Evangelica veritate, cui hoc factum adversabatur. Resp. II. Retinendam esse lectionem Vulgatae, quam probant Arabica, Syriaca, Vatablus, alique: etenim v. 14. ratiō redditur, cur esset reprehensibilis, nempe, quod non recte ambularet. In Graeco autem ideo legitur reprehensus, quia Apostolus juxta hebraicam phrasim sibi familiarem participia pro verbalibus usurpavit. Sic Hebr. 12. quod nos habemus, ad tractabilem montem, & accessibilem ignem, extat in graeco monti contractato, ignique accenso. Et v. 27. habet, commota pro mobilia.

Dices: opinio Augustini favet Porphyrio dicenti, Apostolum Petrum redargueret a sum, cum in eodem esset errore, & Novatoribus, qui Petri culpam objiciunt adversus Rom. Pontificis auctoritatem; ergo &c. Resp. neg. ant. Melius enim cum August. defenditur Petri, & Roman. Pontificis auctoritas, quam si dicamus, illum simulate reprehensum, tunc enim obijicerent Rom. Ecclesie. Apostolos in causa religionis fuisse mentitos, ac Petrum errasse cogendo fideles ad ritus obrogatos, & mortiferos. At in Aug. sententia appetat laus justae libertatis in Paulo, ut ait S. P. Ep. 82. & sancte humilitatis in Petro.

Ob. III. Paulus ipse legalia servavit: ergo &c. Resp. Perrum non esse reprehensum, quod legalibus uteatur, sed quod ad hoc gentes cogeret, unde tulpicari poterant fideles, sine illis veteribus sacramentis, salvos se esse non posse. Vide Augustin. Ep. 82.

Ob. IV. Apost. 1. Cor. 9. ait, factus sum Iudeis tamquam Iudeus, ut Iudeos lucrarer; ergo simulavit. Resp. S. P. dist. ant. factus sum mentientis astu, neg. compatiens affectu, conc. Si enim factus esset Iudeus, simulate legalia observando, factus quoque esset gentilis simulate idolis sacrificando, ut supra dictum est.

Ob. V. Ad Gal. 2. habetur: Et simulationi ejus consenserunt ceteri Judei, itaut & Barnabas duceretur ab eis in illam simulationem; ergo &c. Resp. Observantiam legalium non dici simulationem, quod non fieret ex animo, sed quia gentes facti per illam deducebantur, ut crederent, Iudeos a gentibus segregari; unde Syrus pro simulatione habet segregationem.

Ob. VI. Graecorum PP. ac ipsius Hieronymi auctoritatem: Resp. S. P. I. se magis credere Apostolo pro suis literis iuranti, quam cuicunque doctissimo de alienis disputationi. II. ait, ex iis plures ab ipso Hieronymo refelli, ut Laodicenus, Alexander, Didymus, & Origenes. III. Aliis opponit Cyprianum, & Ambrosium: Adde Tertullianum, & Augustinum, quos Hieronymo opponimus, quem tamen palinodiam cecinisse in ep. 260. ad Oceanum expresse assertit S. P. A.

Ob. VII. Christus ipse factus est in similitudinem canis peccati; ergo &c. II. Luc. 24. Finxit se longius ire. III. Magdalene sub hortulani specie apparuit Jo. 20. IV. Josue ad fallendos hostes habetur terga vertisse. V. Eliseus Naaman Syro permisit, ut simulate idolum Remmon adoraret. V. Jehu se dixit potiorem cultorem Baal quam Achab, ut perderet idololatrias. VII. Catholici etiam se Priscillianistas, & Eusebius, Vercellensis se Arianum simulavit, ergo &c.

Resp. ad I. dist. ant. Factus est &c. compatiens affectu, conc. mentientis dolo, aut officio, se alium exhibendo, ut aliquos simulatione deciperet, neg. Ad II. Resp. I. neg. cons. Primo enim, quæ reseruntur ad significandam aliquam veritatem, mendacia non sunt, licet talia primo aspectu videantur, non enim mentitus est Abraham, dum ait pueris, se reversum cum Isaac, nec Jacob, cum sub hædiniis pellibus ait, se esse primogenitum Esau, cumque incarnationis mysterium uterque prædicteret. Ita in Christo non fuit simulatio mendacii, quia significabat, se quamprimum ab Apostolis discussarum. Resp. II. Tertius nullam fuisse ibi simulationem, revera enim Christus longius erat profecturus, nisi illum discipuli retinuissent. Resp. III. Estius, Christum, ut in discipulis amorem excitaret, corporis gestum ita composuisse, quasi longius esset digressurus. Ad III. dist. ant. Apparuit sub specie hortulani, quasi ligomen, aut sarculum manu gerens, neg. quatenus Magdalena nondum conversa corde, ut Aug. ait ib. quod non erat putavit,

vit, conc. id enim non simulationem in Christo arguit; sed dubitationem mulieris.

Ad IV. Resp. neg. cons. Licet enim in bello terga vertere, obfitionem relinquere &c. quæ dicuntur stratagemata militaria, non fallendi animo adhibita, sed vincendi. Ad V. re-torq. arg. Naaman quippe non petuit, ut posset idolo Remmonum cum simulatione cultum religiosum exhibere, sed tantum, ut in Domino idolatria serviens, isto adorante, ipse, quoniamque politico obsequio debito principi caput inclinaret, non cultu superstitioso, id sibi culpa non daretur expetiit. Verum se Remmoni nullum cultum præstare aperte ostendit, nunguam sine principe idolum intrando, & vero Deo sacrificia offerendo super terram, quam in publicum suæ religiosis signum asportaverat de terra Israel. Unde Eliseus ait: *vade in pace*; *Iesus fidem laudans*, qui nec simulate vellet idolo genu flectere.

Ad VI. Resp. Jen. peccasse mendaci impio, & sacrificio, licet delendo domum Achab, laudem aliquam promoverit. Ad VII. Resp. I. Simulationem Priscillianistarum, eorumque qui cum iis sovebant consuetudinem, merito ab Augustino damnari. Ad Eusebium vero Resp. Nullam in facto Eusebii esse simulationem, is enim a Constantio accersitus ad subscriptionem fidei Arianae, quam Dionysius firmaverat, respondit: *Non est discipulus supra magistrum*, nec filius supra Patrem, non post filium subscribam, quem precessi nomine. Licet ergo Ariani putarent, velle Eusebium fidem illorum probare, non tamquam reapse simulavit, quia Constantium non adiunxit accersitus, nec affirmavit, Filium esse Patri inæqualem neve subscribere veram attulit causam, erat enim vere Dionysi magister, & Pater.

Quæres: cur Act. 15. Gentibus, quæ ad legalia cogi non poterant, impositum sit, ut abstinerent ab immolatis simulacrum: & sanguine, & suffocato, & fornicatione? Ac de immolatis quidem, & fornicatione patet ratio, quod illa sunt quadam idolatria contestatio, hac vero per se flagitia; at abstinentia a sanguine lex est Lev. 7. qua, si fideles obstringi nequeunt, cur Apostoli eam servari jubent? Resp. Id jure sanctum, non in gratiam Judeorum, ut legalia servarentur, sed ut a Gentibus superstitiones & vitiæ, quæ cultum idolorum comitantur, penitus tollerentur, propter quod legalia sunt instituta. Unde hoc decretum diu in Ecclesia servatum est, ut constat ex Syn. Trollana & Gangren. & a Græcis etiamnum servatur: quatuor enim sunt, a quibus abstinentum jubent Apostoli. I. Ab immolatis carnis, quas ob idolatriam veteri constat ex Cor. 10. II. Ab eius sanguinis, maxime viæ crucis, pia quod

Quod erat signum superstitionis ex Origene & Tert. III. A suffocatione, quod est animal dæmoni suffocatione immolatum. IV. A fornicatione, quæ præsertim viguit inter gentes, quæ ea de re locus prope delubra plantabant, ibique strata cubilia scribit Isaias c. 57. Cum ergo ex Apoc. 2. studeret diabolus his quatuor homines trahere ad idolatriam, consulto ab iis abstinentem iusterunt Apostoli: non prescribitur ergo eo decreto legium observantia, ut quidam Scholastici ajunt, sed vetita sunt quatuor illa idolatriæ adminicula. Si ergo Tyrannus immolatias carnes fideli proponeret, servanda adhuc esset ea lex exempli Ss. 80. martyrum, de quibus Martyrol. R. die 2. Mart. Ubi vero sanguis & suffocatum nullam ingerit infidelitatis suspicionem, iis vesci licet.

Quæres II. Quando legalia coepérint esse mortifera? Resp. Incertum esse: probable est tamen id contigisse postquam promulgato sufficienter Evangelio diutiori dispensatione non opus erat. Nempe circa an. A. V. 70. post Christi mortem 41. quando Jerosolyma per Titum solo squata, una cum ruderibus Urbis legalia sepulta sunt.

C A P U T XI.

De Cepha, cui Paulus resistit: an sit a Petro Apostolorum principe diversus?

NON defuerunt ex veteribus, qui ut Petrum facilius a errore vindicarent dixere, Cepham a Paulo reprehensem, alium esse ab Apostolorum principe. Horum opinionem jam extinctam ab Harduino, ac Boyleau excitatam scribit Calmet diss. 1. in Ep. ad Gal. Verum ante illos eam propugnauit Pintus, & Cornera, contra quos cum Hieronymo, aliisque PP. sit.

Propositio. Cephas, cui Paulus in faciem resistit, non fuit alias a Petro.

Prob. I. Constat enim, Petrum Cepham esse cognominatum ex Joan. 1. ubi Christus ait: *Tu es Simon filius Ioseph, tu vocaberis Cephas*, quod interpretatur Petrus. Atqui huic Cepha, non alteri resistit Paulus; ergo &c. Prob. min. ex Gal. 2. ubi Ap. ait: *Qui operatus est Petro in Apostolatum circumcisum, operatus est, & mihi inter gentes*, ubi Apostolorum princeps designatur ex nomine, & charactere, atque v. 9. addit: *Jacobus, Cephas, & Joannes, qui videbantur columnæ, dexteræ dederunt mihi, & Barnabe*, ut nos in gentes, ipsi in circumcisionem, ergo huic Cepha resistit Paulus ex v. 11. seq. atqui hic Cephas est Petrus Apostolorum princeps, I. quia de eo loqui

loqui Paulum constat ex v. precedenti. II. quia tres illos columnas appellat, & Apostolos circumcisionis; ergo hoc nomine Cephae solum Petrum intelligit. Nec obstat, Cepham post Jacobum memorari, nam, ut pluribus exemplis probat Calmet, in personis laudandis non servatur ordo dignitatis. Alias, si de Cepha non Apostolo loquitur Paulus, cur illum praefert Joanni? Adde, in ver. miss. apud Grotium, Cepham praecedere Jacobum, & Joannem.

Prob. II. ex v. 11, & 14. ubi Vulgata, & Syriaca habent Cephas. Petrus enim Syriace Cephas dicitur; atqui Græci codices habent ib. Πέτρος: Petrus; ergo Petrus in hac epistola non est alias a Petro. Nullus enim Cephas fuit alias a Petro, aut ejus Paulus non meminit. Hinc Hieron. Comm. in Ep. ad Gal. ait; *Aliter nescio cuius Cephae nescire nos nomen, nisi ejus, qui in Evangelio & Pauli Epistolis modo Cephas, modo Petrus scribitur.* Non quod aliud significet Petrus, aliud Cephas, sed quod Petram Hebrei, & Syri Cepham nuncupent. Nec Cephas, de quo Paulus, fuit Martialis Lemovicensis Episcopus, is enim non Cephas simpliciter, sed Martialis Cephas dictus est: nec venit in Gallias ante ann. 254. ex Greg. Turon. l. 1. Hist. 10. Qui vero eum falso referunt ad annum Apostolorum ajunt, in Gallias profectum anno Christi morte 14. sed Paulus Cephae restitit ann. 19. post Christum passum; ergo &c. Tandem scribit Hieronymus loco cit. sensum eorum, qui Cepham a Petro secesserant, repugnare argumento Epistola, quod oblique de Petro, Jacobo, & Joanne dicitur; ergo &c.

Ob. I. Clemens Alex. (a), Eusebius (b), Dorotheus (c), Chron. Alex. Ecumenicis (d), aliquique PP. Græci Cepham aliam a Petro esse opinantur; ergo &c. Resp. neg. cons. Stant enim contra hos paucos PP. omnes, cum Græci, tum Latini, Tertullianus præsertim, Hieronymus, Aug., Ambrosius, Greg. M., S. Th., aliquique, ex quibus Hieron. hanc questionem accurate tractavit; Gregorius vero ait, quod adversarii ista non dicent, si Pauli studiosus verba legissent. Resp. II. libros Hypot. esse dubia auctoritatis, nec certo tribui Clementi (præter Calmetum a Boyleau) asserit, etiam Photius Cod. 209, ubi non solum plura errata recenseret, sed ait etiam: *Sive ipse, sive aliis ejus personam induit.* Resp. III. Libros illos vere a Clemente esse exaratos, cum sub ejus nomine ab

Euse-

(a) L. 5. Hypotyp. (b) L. 1. H. E. 12.
(c) In Synopsi. (d) Ep. ad Gal.

Eusebio laudentur, sed aliena manu plures iis fabulas assutas esse, Eusebius vero sententiam narrat, nec rejicit, nec probat. Ab Ω cum, autem dicitur probabilis sermo.

Ob. II. Ap. 1. Cor. 1. ait: *Quisque vestrum dicit: Ego quidem sum Pauli, ego vero Cephae, ego autem Christi: ergo Cephas, qui judaizando schisma etiam Corinti conflavit, est aliud a Petro.* Idem ib. c. 15. ait, *Christum visum esse Cephae,* & post hoc undecim, sed Luc. 24. ait apparuisse 11. postea Simonem; ergo is est a Cepha diversus. Resp. I. dato etiam aliquem fuisse discipulum Cepham nomine, non de hoc, sed de circumcisionis Apostolo, de columna Ecclesie, quique Paulo & Barnabæ mandavit prædicationem gentium, in ep. ad Galat. sermo fit. Resp. II. ad I. neg. cons. Nam de Petro etiam loquitur Apostolus 1. Cor. 1. ex Clementis ep. ad Cor., ubi ait, ad eos scriptisse Ap. de se ipso, Cepha, & Apollo, quia etiam tum diversa in studia scissi. Ad II. neg. cons. Nam etiam Luc. 5. habetur Christum primo Simoni, post undecim apparuisse.

Ob. III. Hæc sententia Petrum arguit erroris in fide, & Paulum, qui ei restitit, audaciæ; ergo &c. Resp. neg. ant. Nondum enim legalia erant mortisera. Hinc præclarum agnoscit exemplum S. P. A. Ep. 82. *Et sanctæ humilitatis in Petro, & justæ libertatis in Paulo.*

Ob. IV. Subortis Antiochiae legalium dissidiis Paulus Jerosolymam venir, ubi in prima Apostolorum Synodo legalia sunt abrogata: atqui Paulus restitit Cephae Antiochiae ex Gal. 2. ergo is non erat Petrus, qui tunc erat Jerosolymæ. Resp. I. Calmet, Paulum absoluto concilio statim rediisse Antiochiam, quo postea dissidiis compotis venit Petrus, ibique accidisse, quæ narrantur ad Gal. 2.

Resp. II. S. P. Ep. 82. ad Hier. , hæc probabilius contingisse ante illud Jerosol. Concilium; ideoque aliam esse profectionem Pauli in Antiochia in Jerusalem Act. 12. ac Gal. 2; & saltem biennio posteriore esse Jerosol. Concilium, quod an. 50. aut 51. Ær. V. celebratum est, cum Petri responsio contigerit ann. 48. Nam a Christo passo ann. Ær. V. 29. ad eam reprobationem fluxere ann. 19. ut supra dictum est. Ait Calmet, hanc distinctionem temporum, fluxam esse, sed cum ipse factetur, non convenire scriptores de anno Hierosol. Concilii, & sive ante, sive post hoc dissidium evenierit, adhuc esse discri-
men, dummodo ostendatur, in Ep. ad Gal. non referri quod extat Act. 15. omnis contradicitione evanescit. In Epistola ergo ad Gal. diversa narrari constat ex c. 2. ubi Ap. ait, se venisse Jerusalem secundum revelationem. Act. 15. statutum esse, ut associenderent Paulus & Barnabas, hoc sit ex Ecclesiæ Antiochenæ con-

333 DE THEOLOGICIS DISCIPLINIS

confilio, non ex revelatione. In ep. ad Gal. dicitur Paulum, Jerosolymam profectum, ut conferret cum Apostolis Evangelium. Alio Act. 15. ob controveriam circumcisionis. Ibi dicitur ascendisse cum Barnaba & Tito, sed is Act. 15. non memoratur; ergo &c. Quod vero ait Calmet, Petrum post Concilium Jerol. statim venisse Antiochiam, in Act. 15. non legitur.

C A P U T XII.

De lege nova, ejusque præstantia, ac vi obligandi.

HOC interest inter veterem, ac novam legem, quod illa hujus mysteria præfigutabat, & gratiam pollicebatur. Quod explicant Theologi exemplo parvuli ac viri: sicut enim vir hereditatem capiens præstantior est puer, qui sub tutoribus est, ita lex novi Testamenti veteri perfectior est: in ea enim re promissa est hereditas Ss., unctionis Spiritus sancti, libertas filiorum, & regnum cœlorum. Quam hereditatem etiam Ss. vet. Testamenti habuere, sed diversimode: adoptionem quidem in spe venturi Messiae, gloriam vero adepti sunt redemptione perfecta. Nunc autem adoptamur per gratiam factam entorum, servatisque mandatis gloriam jure hereditario consequimur. Quare lex nova Mosaica præcellit, & quia haec illius gratia est instituta, ut symbolum futurorum, & quia retributionem, quam nova largitur, non conferebat. Non desunt tamen in nova lege quedam præcepta, eaque servanda esse a fidelibus contra Novatores seq. Prop. monstrabimus. Sit ergo PROPOSITIO. Novæ legis præcepta a fidelibus servandas sunt.

Prob. I. scripturis, & Conciliis. Matth. 5. habetur: Qui solverit unum de mandatis istis, minimus vocabitur &c. Et v. 44. Ego autem dico vobis: diligite inimicos vestros. Plura etiam statuantur contra perjurium, adulterium &c. Et c. 19. Si vis ad vitam ingredi serva mandata. Similia habet Joan. c. 14. Luc. 6. Eph. 5. & Hinc Trid. less. 6. c. 9. iis dicit anathema, qui ajunt, nihil præceptum esse in Evangelio præter fidem &c. Prob. II. ex PP. Aug. l. 12. de C. D. c. 17. ait: De Christiana lege prenuntiatum illud P. 109. Virginitas tua &c. Virgina enim principis auctoritatem, & legislatoris mandatum designat. Et l. 7. ad Bonif. Si Christianus, ait, nobis absulit illud gravissimum multarum obligationum iugum, numquid dicti sumus, non ad nos pertinere ipsum decalogum? Quis est tamen impius, qui dicat, ideo se ista legis non custodiare præcepta, quia est Christianus, nec sub lege, sed sub gratia constitutus? ergo &c.

LIB. XX. DISS. I. CAP. XII.

333

&c. Prob. III. ratione. Probatio enim illius caritatis, quæ ad novam legem maxime spectant, exhibito est operis ex Gregorio; ergo &c. Prob. ant. Si enim Deus diligitur, glorificandus est, si proximus, iuvandus est, non laendus, sed hæc sunt sola legis observationes; ergo &c. II. plura sunt, quæ cum ea caritate pugnant; ergo ab iis est ablinendum, alias lex Evangelica legem naturæ evertit, estque imperfecta.

Ob. I. Lex Evangelica est lex libertatis; ergo &c. Prob. cons. ex Ap. Gal. 5. ubi ait: Si spiritu ducimini, non estis sub lege, Rom. 6. Non enim sub lege estis, sed sub gratia: & ex c. 2. eruitur, veterem legem esse factorum, novam fidei. II. lex spiritualis est, & per eam regnum Dei inter nos est, sed in regno spirituali, non sunt opera externa; ergo &c. III. Evangelium est bonum nuntium nostræ liberationis per gratiam; ergo &c. Resp. dist. ant. est lex libertatis prout gratiam confert, & adjuvat, ad differentiam veteris, quæ jubet, non iuvat, peccata monstrat, non tollit, conc. prout eximit ab observantia legis, neg. Est etiam nova lex libertatis, quia a legatum iugo fideles eximit. Ad II. dist. ant. Spiritualis est, quia spiritualia promittit, & qui eam servant, spiritu Dei aguntur, & opera faciunt etiam intentione & rectitudine finis, conc. quia externa opera excludit, neg. Ad III. dist. ant. Evangelium est bonum nuntium &c. quia eximit ab operibus, neg. quia per gratiam efficit, ut faciamus, concedo.

Quæres: quænam præcepta contineat nova lex? Resp. Continere I. eadem præcepta moralia, quæ continet lex vetus: Christus enim ea singulariter servanda proposuit. II. Præcepta fidei circa Trinitatis, & Incarnationis mysteria. III. Loco plurimum sacrificiorum vet. legis, unum est institutum, sed iis longe præstantius. IV. Sacraenta septem enumerantur, quies accidunt Consilia evangelica paupertas, castitas, obedientia, quibus ad montem perfectionis, qui Christus est, facilius pervenitur.

Quæres II. Quomodo in tanta gravissimorum præceptorum copia, ut sunt Confessio, Monogamia &c. lex Christi levis censenda sit? Resp. Pluribus de causis. I. Si veteri legi comparatur, in qua ipsis numeris erant sacrificia, ritus & præcepta. II. quia nova lex amoris est, & ubi agor est, labor non est, ex Aug. II. ex gratia subministracione. Vid. Aug. Ser. 22. Confessio autem, & Monogamia non omnibus jubetur, sed prima iis, qui sua voluntate peccarunt, secunda iis tantum, qui nubunt, ac illis quidem confessio gravis videri non debet, neque enim remedium præscribi potuit, aut salubrius, aut facilius. Imo dura lex esset, si impiorum naufragio pereuntibus hæc tabula decesset. Sed de hac re alibi, Monogamia etiam fidelibus est uti.